

AZ EGYHÁZ SZAVA

A SZENTATYA BESZÉDE A MAGYAR PÜSPÖKÖKHÖZ

A 22 tagú teljes magyar püspöki kar okt. 1—11 között Rómában járt „ad limina” látogatáson. A világ püspökei öt évenként adnak számot tevékenységükről és egyház-megyéjük helyzetéről a legfőbb Pásztornak, előzetes írásbeli jelentéssel, majd személyes kihallgatáson az Egyház legfőbb pásztorának. 1977-ben a magyar püspökök még VI. Pálnál jártak. Miután a Szentatya külön-külön fogadta az egyes egyházmegyék főpásztorait (tehát a püspököket segédpüspökeikkel együtt), okt. 7-én, Rózsafüzér Királynőjének ünnepén közös kihallgatáson a következő beszédet intézte hozzájuk. (A szöveget a latin eredetiből fordítjuk.)

Tisztelendő Püspök Testvéreim!

1. A legszívélyesebben szeretnék köszöntení mindnyájatokat, Magyarország érsekei és püspökei, püspöki karotok elnökeinek, öminenciája Lékai László bíboros, esztergomi érseknek vezetésével. Eljöttetek ui. Rómába, hogy egy lélekkel könyörögjetek az Apostolfejedelem sírjánál, és hogy meglátogassátok az ő utódát.

Szerető üdvözlötünk rajtatok keresztül egész nemzeteteknek szól, amelyet gazdagon kitüntet ezer éves keresztény történelme, valamint a szeretett magyar egyháznak, amely a századok folyamán is mindig kimutatta nagy engedelmeségét és odaadó ragaszkodását a római pápa és Péter széke iránt. Tanúskodtak erről már nemzetetek kezdeteitől Szent István meg Szent László király és Szent Gellért vértanú püspök.

Mai találkozásunk egyáltalán nem egyedülálló, nem véletlen, inkább teljesebbé teszi és mintegy megkoronázza azt a gyakori kapcsolatot, ami már pápaságom kezdete óta fennállt. Történt ez több hozzátok írt levelemmel, Casaroli bíboros államtitkár úr magyarországi látogatásával Szent Gellért vértanú püspök születésének ezer éves évfordulója alkalmából, Poggi érsek útjaival, végül pedig egyéni vagy közös tisztelgésekkel az Örök Városban, különösen amikor ünnepélyesen fölszentelték a „Magyarok Nagyasszonya” kápolnát a vatikáni kriptában.

Nem kerülte el figyelmemet, Tisztelendő Testvérek, az a különleges gond, amivel ezt az összejövetelünket előkészítettétek, nagyon hálás vagyok ezért nektek. Én viszont nagy örömmel jöttem össze külön-külön mindegyikötökkel, és teljes figyelemmel olvastam el a helyzet leírását hazátok egyházában és az egyes egyházmegyékben. Amint egyenkénti beszélgetéseinkben történt, úgy ezen a végső közös összejövetelünkön is kitártatok nekem szíveteket, elmondátok örömeiteket, szomorúságaitokat, pásztori szolgálatotok reményeit. Én pedig megerősítem nektek, hogy nemcsak osztozom ezekben az érzelmekben, hanem én is teljesen magamévá teszem őket.

2. Nagy benső vigasztalással vettem tudomásul az igazi hagyomány állandó erejét, amelyet táplál az egészséges vallásosság (és kívánom, hogy ez egyre inkább gyarapodjék a jövőben), s táplál különösen a magyarok szívébe mélyen beleygőkeresztet Mária-tisztelet. Nagy bizalomra indítanak az ébredező vallásosság első jelei a fiatalokban; az apostoli buzgóság legyen mindig öntudatosabb és tevékenyebb; jobban érződik a hívek között annak igénye, hogy teljesebben megismerjék a hitet, – igazolja ezt, hogy oly számosan végzik a teológiai levelező kurzust.

Továbbá az a tény, hogy ma már minden magyar egyházmegyét püspökök kormányoznak – tanúsítja ezt nagy számotok –, táplálja a reményt, hogy az Egyház helyzetének javítására irányuló törekvések – nagy kitartással és a hatáskörök kölcsönös tiszteletben tartásával folytatva – hazátokban állandó gyümölcsöt hoznak. Szívem mélyéből óhajtom, hogy e törekvések képesek legyenek megoldani a még hátralévő súlyos kérdéseket is.

3. Ugyanakkor nem mellőzhetem hallgatással, Tisztelendő Testvérek, a szolgálatotokban adódó gondokat. Föltartatók ezeket mind öt éves beszámolótokban, mind beszélgetéseink során.

Van néhány kiemelkedő kérdés, amely különleges gondotokat követeli.

Mindenekelőtt az ifjúság és általában a hívek katekézise követel állandó, szorgos és nagylelkű gondoskodást részletekről. Tudjátok, hogy ez a probléma életbevágóan fontos. 1980. ápr. 6-án, húsvét ünnepén levelet küldtem nektek és az egész magyarországi egyháznak; ebben emlékeztettem arra a súlyos kötelességre, amely e téren az egyházmegyék pásztoraira, a plébániák papjaira, sőt magukra a szülőkre hárul; ez utóbbiak Istentől kapták gyermekeik vallásos nevelésének nagy feladatát. Minden nehézség ellenére arra vagytok hivatva, mint Krisztus nyájának jó pásztorai, hogy szüntelenül törekedjete a lehető leghatékonyabb módon e szent és igen súlyos kötelesség teljesítésére: biztosítani híveiteknek, főleg a fiataloknak az alapos vallásos nevelést. E célból keresnetek kell és latba kell vetnetek minden rendelkezésre álló eszközt és megfontolást. Ezért buzdítalak benneteket, hogy viseljete mindig gondot a hazátokban működő – bár nem túl számos – katolikus iskolákra, hogy kellőképp megfelelhessenek sajátos szerepüknek.

A katekézis kérdésével összefüggésben már egy idő óta tárgyaltok bizonyos nehézségekről, amelyek időnként néhány ún. egyházi bázisközösség oldaláról merülnek fel. Ez a kérdés joggal aggaszt benneteket mint egyházi tisztük tudatában levő pásztorokat; ennek megoldását nem lehet tovább halasztani mindenki egységének kára nélkül az Egyházban. Az említett 1980. ápr. 6-i levélben hivatkoztam boldog emlékű Elődöm, VI. Pál „Evangélii Nuntiandi” kezdetű apostoli buzdításának irányelveire, és hangsúlyoztam: ezeknek a közösségeknek, hogy valóban egyháziaknak lehessen őket nevezni, mindegyikük szilárd közösségben kell lenniük a helyi egyházakkal, amelyekbe tartoznak, és ezeken keresztül az egyetemes Egyházzal, mindig püspökeikkel együtt és püspökeik alatt tevékenykedve. Viszont nem kételkedem,

hogy azokat a „bázisközösségeket“, amelyek megtartják ezeket az irányelveket – és akarom, hogy valamennyien a legrövidebb időn belül e normákhoz alkalmazkodjanak – nyíltan támogatókat, és fejlődésüket előmozdítókat.

Különleges gondoskodást kíván továbbá a családok ügye. Mert hazátokban is, mint általában, a család súlyos lelki válságban van: terjed a válás betegsége, növekszik a művi vetélés csapása, csökkennek a születések. Az iparosodott világban élő modern társadalmak sajátossága ez. Az Egyháznak egyik legfontosabb kötelessége, hogy megőrizze a család intézményét, a keresztény hit alapelveire alapozva, a házasulandók kellő előkészítésével, a szentsegek állandó támogatásával, mindenkinek közös erkölcsi segítségével, nevelve és vezetve a házafeleket a szeretet, a hűség, a türelem és a közös imádság életére. „Familiaris consortio” kezdetű apostoli buzdításomban mondtam: „Ebben a történelmi pillanatban, amikor a családot számos erő támadja, törekedve lerombolni vagy eltorzítani, az Egyház – annak teljes tudatában, hogy a társadalom és saját java szorosan a család kedvező helyzetéhez van kötve – erősebben és sürgetőbben érzi küldetését: hirdetni mindenkinek Istennek a házasságra és a családra vonatkozó tervét, hogy biztosítsa számára a teljes életerőt és az emberi-keresztény kibontakozást, és így hozzájáruljon a társadalomnak és magának Isten népének megújításához.”

Tisztelendő Testvéreim! Ezután hogyan fordítanám figyelmemet a férfi és női szerzetesi közösségekre, amelyek oly nagy érdemeket szereztek a magyar nemzet kultúrájában, történelmében és haladásában?

Itt most csak hő óhajomnak és imámnak adhatok kifejezést, – amelyet kétségtelenül ti is osztotok –, hogy mindazok, akik hazátokban érzik az Úr hívását, hogy Neki szenteljék magukat a szerzetesi életben, beleértve a szemlélődő szerzetesi életformát, ma is követhessék hivatásukat Isten népe építésére és a polgári közösség szolgálatára.

Egészen különleges szeretettel és gondnal kísérem nyomon papjaitokat, akik mindennapos szolgálatokban szükséges és szorosan hozzátok tartozó munkatársaitok. Jogos örömmel teltek el, amikor látjátok, hogy jó papok állnak mellettetek, akik fáradtságot nem kímélve, készséges lélekkel viselik a „nap terhét” az Úr szőlőjében, jóllehet többségük előrehaladott korú és nem egyszer gyöngye egészségű. Álljatok hát mellettük, Tisztelendő Testvéreim, mint második atyjuk, becsüljétek nagyra munkájukat, és ha nehéz helyzetben vannak, segítsétek őket előrelátó tanáccsal és gyakorlatilag is. Különösen pedig őrizzétek meg velük a barátság, a bizalom és a jóakarát szilárd és állandó kapcsolatát, hogy egyrészt egységes és ugyanarra törekvő papságotok legyen, másrészt nagyobb hatékonysággal töltsétek be püspöki küldetéseket.

Ezen a ponton különleges módon gondolok az öreg papokra, akár egyházmegyések, akár szerzetesek, valamint a szociális otthonokban élő nővérekre, akik oly nagylelkűen emésztették föl életüket az iskolák vezetésében, a növendékek nevelésében vagy a kórházi betegek gondozásában. Nyilvánosan kifejezem köszönetemet mindegyiküknek imádságaikért, amelyeket

naponta küldenek Istenhez Krisztus helytartójának és az egész Egyháznak javára, felajánlva nehézségeiket és a korukkal járó bajokat az egész világ üdvösségéért. Kérem a nagyirgalmú Istent, hogy ezeket az idős és talán már a vég felé közeledő szolgálóit és szolgálóit töltsse el égi vigasztalással, és erősítse meg.

E kínálkozó alkalommal érintenem kell a s z e m i n á r i u m o k és a s z e n t h i v a t á s o k témáját, – ezek ügyét szívből ajánlom állandó és szorgos gondotokba, bármennyi fontos elfoglaltságotok van is.

Emlékezzetek továbbá Krisztus szavaira: „Az aratnivaló sok, de a munkás kevés. Kérjétek tehát az aratás Urát, küldjön munkásokat az aratásra” (Lk 10,2). Tegyetek hát megfelelő kezdeményezéseket egyházmegyéitekben az imádság megsokszorozására, hogy Isten kegyeskedjék sok és nagylelkű munkást küldeni a lelkek üdvössége művének véghezvitelére. Különösen pedig fáradozzatok kitartóan, hogy a szemináriumok legyenek szilárd és hamisítatlan lelki és szellemi nevelés székhelyei a papi szolgálatra meghívott fiatalok számára, nem hanyagolva el azokat, akik a hadseregben katonáskodnak.

Végül a hívők szélesebb rétegére tekintve, ajánlom, neveljétek őket úgy, hogy egyre jobban részt vegyenek a pásztorok püspöki gondjában, vállalkozó szellemmel, amint keresztségük és általános papságuk megköveteli, és a II. Vatikáni Zsinat irányelvi parancsolják.

Tisztelendő Testvérek, veletek együtt akartam elmélkedni örömeitekről, aggodalmaitokról és gondjaitokról. Krisztus helytartójánál senki sem becsülheti többre bölcsességeket és szilárdságtokat, mint a nyáj atyáit és mestereit, amelyet az Úr mindegyikötökre bízott. Mikor most istenhozzádot mondom nektek, szeretnék testvérien bátorítani. Viseljétek szíveteken, hogy egyházmegyéitekben meglegyen az igazi keresztény hit tanúságtétele, mind a papság részéről – amely legyen kiváló az egységben, a jámborságra és mások üdvösségére való törekvésben –, mind a világiak részéről: ők legyenek jól képzettek, Istenhez és az Egyházhoz hűségesek. Ti pedig dolgozzatok azon, hogy a püspöki konferencia kellő kezdeményezéseivel kialakuljanak a lelkipásztori munka közös elvei, nagylelkűen kölcsönös segítséget nyújtsatok egymásnak, határozott programot adjatok a lelkipásztori kérdések megoldására, s a rendelkezésre álló eszközöket és erőket bölcsen elosszátok. Szent Péter apostol buzdító szavait intézem hozzátok: „Legeltessétek Isten rátok bízott nyáját: viseljétek gondját, ne kényszerűségből, hanem önként, Istenhez híven... S ha megjelenik majd a legfőbb Pásztor, elnyeritek a dicsőség hervadhatatlan koszorúját” (1Pét 5,2-4).

Örömet erősítem meg ezeket az érzéseimet különleges apostoli áldásommal, amit egyben szívesen adok papjaitokra és szemináriumi növendékeitekre, a szerzetesekre és szerzetesnőkre, valamint Magyarország minden keresztény hívőjére; kérlek, fejezzétek ki nekik, milyen szeretettel ölelem szívemre egyenként mindnyájukat. Különösképpen üdvözljétek nevemben mindennemű jókívánásággal azokat a polgártársaitokat, akik nem vallanak egy hitet veletek.